

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.
 " 1 " 60 "
 " 1/4 " 90 "

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
 " 1 " 3 "

Numeri singuratici se
 vind în Cluj cu 5 fleri,
 în alte locuri cu 6 fl.

RĂVĂȘUL

INSERȚIUNILE SE
 PLĂTESC DUPĂ MĂ-
 RIMEA LOCULUI CE
 OCUPĂ; FIE-CARE
 cm. COSTĂ ODATĂ
 10 FIL., DE 2 ORI
 8 FIL., DE 3 ȘI MAI
 MULTE ORI 6 FL.
 ADRESA:
 „RĂVĂȘUL”
 CLUJ — KOLOZSVAR
 JÓKAI-UTCA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU.

APARE ÎN FIE-CARE SÂMBĂTĂ.

Proprietar editor: Dr. E. DĂIANU.

Nechibzuința noastră.

Par' că-i făcătura, ómenii bunii. De câți-va ani încóce sêrăcim, slăbim în puteri vèzind cu ochii. Unde mai înainte cu 5—6 ani vedeai câte 4—8 boi în bătătură ș'o gospodărie de om cu dare de mână, acum de abia vezi câte o coddă de vită la casă. Unde mai înainte vedeai în aretul căsii fețe îmbujorate de rumenela unui traiu tichnit, copiii sglobii și veseli, ómenii bine hrăniți și bine îmbrăcați, acum te întâmpină fețe sarbede și acre, copiii golanii și amăriți, trupuri slăbite și supte până la mēduă de focuita de sêrăcie, de lip-surile și necazurile ce se țin de capul nostru, de pécatele și patimile în cari ne tãvãlim, și cari ne prãpãdesc pe noi și neam de neamul nostru.

Și óre de ce? Óre a cui e vina? Óre a cui pécate le ispășim, ale noastre sau ale pãrinților nostri?

Pécatele noastre le ispășim. Pentru noi rãbdãm dureri și nevoi. Știți vorba: cum își sãri așa mãnci. Nu pãrinții nostri, Dumnezeu îi ierte, sunt de vinã, ci noi, cu necumințenia și nechibzuința noastră. Se nu-i învinuim pe ei, cã pécãtuim, și nici pe alții.

Altcum așa suntem noi dela fel. Lute ne place se cãutãm pricina sêrăciei noastre, pe toți aruncãm pãrdãlnica de vinã, numai pe noi nu, — ferii Dómne — mai bine foc pe limbã. Ne sêrãcește statul și împãratul, popa și dascãlul. Toți umblã sã ne sêrãceascã, sã ne tragã și pielea de pe noi, în vreme ce noi, rogu-te Dómne, ne opintim, cu chibzuiala omului cuminte și cruțãtor, ca strãduiala și agonisala óselor noastre, se n'o împrãștiem pe mere-pere. Așa suntem noi, scurt vèzãtori. Nu vedem mai departe ca vîrfu l nasului. Umblãm haimana dupã pricina nevoinței și sêrăcitei noastre vieții, și pricina e între noi, ba e chiar în noi. Și noi, bieții de noi, n'o vedem, ori nu vrem s'o vedem.

Nu vreau se zic dórã, cã birul n'ar fi greu și robota n'ar fi mare, cã sarcina dãrii n'ar fi prea grea pentru slăbitele noastre spate. Dar totuși, par' cã sarcina asta ai mai duce-o cum ai duce-o, și-ai mai înoda sêrăcia cum biatã ai puté, decumva n'ar fi alte pacoste — mance-le focul — pe capul nostru. Cãci omul harnic, cruțãtor și cu minte, își scóte banul și din piatrã sēcã. Cruțarea chibzuitã adunã banii albi pe zile negre. Și cu grițarii înodați, unul azi, unul mâne, Dómne, multe gãuri poți astupa și multe pete poți spãla. Dacă nu curã, picurã. Dacă nu-ți ai hãmbarul în totã buna vreme gãftuit de bucate, cu cruțarea cel puțin nu și-se golește nici când. Nu stã darã cumintenia în a aduna banul și-n a umplé sacul, cãci asta nu e așa lucru greu, ci în a cruțã și-n a folosi banii și bucatele — strinse cu atãta trudã, Dómne, și sudori — cu chibzuialã și cu cumpet, unde și cum trebue. Și aici e pacostea, aici e sarcina grea, sub care înbrãncim azi unul, mâne altul, rînd pe rînd. Ne lipsește, dragii mei, chibzuiala cu minte și bunul cumpet în tóte. Nu știm noi ce-i cu trebã și ce-i fãrã trebã. Mergem înainte fãrã se mai cumpenim lucrurile, fãrã se mai chibzuim, cã ce va fi la urmã. Par' cã mintea nu ni-s'a dat și noué spre chibzuialã, ca altor ómenii.

Noi cu mânia noastră, nu altul, nu birul și robota, nu popa și dascãlul, pe cum ne place a zice, noi înși-ne ne punem bãta în mână și straița în spate. Cãci necumințenia și nechibzuiala, surori bune cu prostia, numai la bine nu te duc. Mai grea povórã și mai grea sarcinã ca acestea doué nu-ți deie Dumnezeu.

Ian spune-mi acum, óre cuminte și chibzuit e acela, care sêptãmēna întrégã trage-n jug ca vita și lucrã de nu mai vede bine, iar când e Dumineca stã se-și beie în crișmã până și cãmașa din spate? El lucrã, și alãtura cu el în brazdã lucrã póte și femeia și copiii lui, ei se trudes, iar mãritul jupãn ține punga se curgã, — și ladã mai bunã ca a jupãnului nici cã se póte, el le ști purta grija. — Veți zice, póte, cã sêrăcia și focuitul de necaz îl fac sê-și mai innece și el amarul din suflet, se aibã și o zi de veselie, o zi de cumetrie la rótã, dupã atãta zólã și trudã?

Da óre el nu pricepe, cã tot grițarul ce-l bea, e-o parte din hrana luatã dela gura copilașilor lui, e-o bucatã ruptã din vițta lor, e-o fașie din carnea lor? Ce-i pasã lui, cã acasã n'are leac de bucatã, cã femeia e desbrãcatã și copiii flãmēzi și golanii și vai de capul lor. Ce-i pasã lui cã, azi-mãne, îi vor bate la dobã și cãt amarul lui mai are, pentru-cã, vezi rogu-te, n'a putut plãti cãti-va zloști, datoriti bisericii ori porției, pe cari și de 20 de ori i-ar fi putut plãti. Ce-i pasã. El bea și boierește, iar copiii și nevasta lui își blas-tãmã zilele și traiul. Pécatul lui îl ispãsesc alții. Și óre asta e bine? Óre asta e fapta unui om cu scaun la minte, unui om chibzuit și copt la cap? Ian, spuneți acum a cui e vina?

Și lucruri de estea cuminti mai știm noi face încã multe. Apoi, cã pe cine aruncãm vina, e altã trebã.

Pe strãmoșii noștri, nu i-ar ține locu de bucuria, ce i-ar paște, când ș'ar vedé mândrenia de nepoți și strãnepoți; care de care mai împopoțat și mai dichisit cu scumpeturi dela oraș, par' cã s'ar stângãci într'atãta domnãrie, ce-o pórtã strãnepoții lor. — Hei, s'a schimbat lumea. Trebue sã ținem și noi pași, trebue sã jucãm și noi ca cei mulți. Erau alte viemuri mai de mult. Dacă strãmoșii noștri, fie iertați, au umblat cu zeche próstã și cu cióreci de pãnurã, cu cãtrinté de lãnã și iie de cânepã, dacă au umblat mai prosteste, noi, nepoții lor nu mai putem, s'a gãtat. Ba ne-ar ride, rogu-te Dómne, lumea și satu, dacă nu ni-am purta fetele cu iie de giolgi în florii și mãrgele, cu nãfrãmi de mētasã și cu cisme ramoșe scumpe n preț, cu taleri pe pept, cu cãtrinté de bumbac și -- ca pupãza pe colac — dacă nu le-ar vedé rumenite și feștite de sã clipeascã de-o svirlitã. Așa-i lumea, și pace! Ea dã pe ce vede. Cã ai ce mãnca, cã ai vre-o cójã de pitã n casã, nu te întreabã nici suflet de om. Numai nevasta și fata se-ți umble gãtate cum le taie capul și cum cere lumea, încolo tu poți muri de fómē, trebã ta. Ce-i a lor, se iasã și din fundul pãmîntului, cã dacă nu, ai gãta'o cu traiul. Și n'ai încotro, bietule om. Catã sã joci cum cântã cetera. — Și tu, uluit și buimac cum ești, necumpenit la gãnd și nerumégat la faptã, în loc sã fii tu stãpãn cuminte în casa ta, în loc sã mãsuri tu cu cântarul chibzuinții și cruțãrii multpușinul avut, ce-l ai, te lasi sã-ți facã alții mórã n cap, te lasi îmbetat de vorbe de clacã, te lasi prostit de minți ușóre și fãrã judecatã. Azi o mierțã pe nimicuri, mâne alta, și la urmã te trezești pilug, fãrã pic de grãunțe la casã. Lada femeii e țicsitã cu vîrf de haine scumpe și de preț, pe sama ei și-a fetei, iar prin lãdoie suflã vîntul, vîntul sêrăciei și-a nevoii. Ajuns în corn de caprã, n'ai încotro da, cautã sã te imprumuți din coși. Și coșile is vaci bune și blãnde, le poți mulge când și cãt îți place. Și scótem cãt ne trebue, o sutã ori mai bine. Hei, dar óre mintea, ce ne pãrãsise mai înainte, ni-a venit acum la loc, óre cumintitu-ni-a necazul? Suntem tot cei vechi. Scurți la minte și incuiași la creri. Banul ne cãldãrește de cap și mai tare. În loc sã ne acoperim necazurile și sã ne plãtim datoriile, umblãm, ca scoși din minți, dupã prostii și mágãrii. Dughe-marii dela oraș și jupãnu ljiig te mântuiesc ei de grija banilor. În câte-va zile te trezești și fãrã banii, și fãrã -- minte, pe carea, bietul de tine, numai acuma vezi cã l'o-ai perdut pe cale. — Esecuția și doba pune sfîrșitul la tóte. Și ce-ți mai remãne? Bãta n mână, straița n spate, și la drum. Și pribegim, ne perdem prin alte țeri departe de glia scumpã, ce ne-a hrãnit și ocrotit, mergem sã trãim ca vai de capul nostru în țeri și țãrimuri îndepãrtate, dacă n'am putut trãi acasã, ca ómenii cinstiți și cuminti, lãngã palma de loc scumpã și dragã, în care zac ósele moșilor și pãrinților nostri.

Și óre a cui e vina? Ian, spuneți! A noastră sau a altora? Vina, mance-o focul, tot pe capul nostru cade. Noi ni-le facem, cele mai multe, cu necumințenia și nechibzuința noastră. Minte avem, har Domnului, numai cãt ce folos cã: tot mintea cea din urmã a Romãnului.

† Nicolae Tãmaș
 fost protopop și paroch în Grînd.

Ore n'a venit vremea, óre n'a sunat ceasul, ca sã se ne cumintim și noi odatã, ca mãsura faptelor noastre sã nu mai fie necumințenia și nechibzuința fãrã socótã, și chibzuința cuminte și bunul cumpet în tóte? — Voi, pe cari pécatele vóstre și capul vostru v'au isgonit, v'au pus în mână bitapribegiei prin țeri stréine, nu simțiți greutatea faptelor vóstre nesocotite, nu vè arde ca cu foc, sufletele vóstre plãnsul înecat și infundat al femeilor vóstre veduvite și-a copilașilor voștri lãsați orfanii? Nu vi-sã strînge inima la gãndul, cã pécatele vóstre le ispãsesc ființe nevinovate? Veniți, veniți înapoi, la vetrele vóstre dragi, veniți și ștergeți obida și necazul celor de acasã! Prin-deți sapa și lopata strãmoșascã cu dragoste de lucru și cu zél, și-o sã vedeți cum o sã rêsarã, în urma chibzuinței și cuminteniei vóstre un traiu trãit în tihnealã și prisos.

Petru S.

Gatechisarea robilor.

Statul și feliuritele așezeminte ale societãții omenești propovèduesc, cã ținta lor este bunãstarea ómenilor și cã tótã lucrarea și stãruința le este îndreptatã într'acolo, cã ómenii se fie îndestuliți, din îndestulare se rodescã pacea și fiind pace, fie care membru se cinstescã dreptul ce-l are samēnul sãu la bunul, cinstea și întreg trupului lui. Biserica, acest așezemint dumnezeesc, nu țintește numai fericirea pãmēntescã a ómenilor, ei și fericirea lor vecinicã.

Dar deși statul și societatea zic, cã lucrãzã pentru binele și fericirea omenimei, pentru pacea și îndestulirea ei, totuși societatea omeneascã, în desvoltarea ei, nu se apropie de îndestulare, de pace și fericire, ci dinpotrivã tot mai mult se departã de ele. Zi de zi e tot mai neîndestulitã, tot mai resvrãtitóre și mai nefericitã. Zi de zi devine tot mai bolnavã, tot mai slãbãnogã. Cã așa este, dovedesc temnițele, cari zi de zi tot mai mult se împopulezã și dovedește mulțimea acolora, cari nepãsãtori se învèrt printre ómenii de omenie, se preumblã afarã de zidurile temnițelor, pentru-cã au fãcut nelegiuirea cu atãta istețime încãt ori au rēmas necunoscuți, ori judecata lumii n'a putut se afle destule dovezi, ca cu pedepsã sã le infiereze fruntea.

Visitãnd omul o temniță și stãnd de vorbã cu nefericitii ei locuitori, ușor își póte face icónã despre starea societãții. Icónã, ce și-o face însã nu-l desfãteazã, pentru cã nu-i frumósã, ci-l îngrețosezã, pentru cã-i uritã și-l infiorã pentru cã e convins, cã e adevèratã lãpãdãtura a societãții stricate. Aflã acolo bãietãndri fãrã musteață, cari au știut se facã rele, dar' nu știu nici „Tatãl nostru,” aflã bãrbați și femei, cari stau la rēcóre, în loc de a se îngriji de copilașii lor și aflã bãrbați încãrunțiți, cari spun, cã mai mult au cercetat în viața lor erișmã decãt bisericã. Convinge-se acolo, cã fôrte puțin se prețuiește trupul omului, cinstea și averea lui, cã puținã însēmñãtate se dã verguriei și curãțeniei familiare și convinge-sã, cã pre cei mai mulți i-au împins acolo bãtãile și lãcomia de avere, ce au voit sã și-o îndestulescã prin furt, înșelãciune falsificãri de banii și prin micș revoluții socialiste.

Inima și stomacul sunt doué fabrici puternice, cari aruncã nu zecé, sute, ori mié, ci zecé de milioane în temnițe.

În inima omenilor nu sunt virtuți creștinești și deosebit nu este iubire, în schimb sunt păcate nenumărate, ca mânia, ura, pisma; iar stomacul e neîndestulit, nesăturat. De aici atâtea fărâdelești și atâtea întemnițări. În Europa au fost întemnițări, în 7 ani din urmă, peste 25 milioane de oameni pentru păcate mari (crime), iar pentru păcate mai mici (transgresiuni) de 5 ori atâtea, și țara noastră își are partea leului din numărul acesta.

Statul aduce legi și împreună cu societatea face așezăminte, ca se molcomească fomea stomacului, se deie omenilor de lucru și bani, dar nu e în stare nici prin asprimea legilor, nici prin așezămintele, ce le ridică, se împuțineze fărâdelegile, pentru aceea silit este, se speseze din greu cu înmulțirea și lărgirea temnițelor și cu susținerea lor, unde se-și împlinescă cei fărâdelege pedepși de cele mai multe ori ușor și neînsemnată dictată de umanismul fals și corupt de azi și unde păcătosul se aibă mai bună mâncare și mai mari comodități, ca la casa sa; unde cei mai nevinovați devin învățacei în rele ai celor mai mari tâlhari și de unde nu mai bun, ci de multe ori mai stricați iasă.

Statele au rupt cu sistemul pedepselor aspre și înfiorătoare, ce le croiau nu de mult făcătorilor de rele, pentru-că le-a socotit nu numai nedrepte și necorespunzătoare simțimentului omenesc, ci și neducătoare la scop, întru cât sau dedat omenii cu ele. În locul aceluia aplică pedepse ușoare, pentru-că așa pretinde mila și societatea, care azi-mâne nu va mai face nici o deosebire între tâlhar și între om de omenie.

Statul e dator se pedepsască pe cel ce calcă legea, și-l și pedepsește. Pedepșa însă trebuie se fie de așa natură, încât de o parte prin ea să se resbune păcatul făcut, de altă parte se îndrepte pre făptuitor. Dacă păcătosul nu simte părere de rău, dacă nu se rușinează de fapta sa și nu se hotărăște, ca să se îndrepte, pedepșa n'are nici o însemnătate. La acest rezultat însă nu poate ajunge legea omenescă, regulând ea numai manifestările din afară a voinții, a sufletului, ci poate se ajungă numai învățătura dumnezească, față de care statul e nepăsător: n'o oprește, dar nici n'o pretinde. Statul se îngrijește, ce e drept, ca la fie-care temniță se fie inspector și parcălabi. Pre aceștia îi cunoște și plătește, de preot nu-i pasă. Să îngrijește, ca temnițele se fie comode, sănătoase și în tot locul se fie camere pentru lucru, dar nu se îngrijește se zidescă și câte o bisericuță, câte o casă de rugăciune, unde, mergând preotul, se potă propovădui cuvântul lui Dumnezeu.

Nu zice nimenea, că o temniță n'are avé lipsă de inspector și păzitori, că n'ar fi de folos se fie sănătoasă și provăzută cu case de lucru, ci zicem, că toate acestea fără catecheză, fără predicarea învățării dumnezeiești, n'ajung nimic, fiind-că nu sunt în stare se îndrepte inima omului: stricat întră omul în ele și stricat iasă, cea ce dovedește și împrejurarea, că mulți iar cad în păcate și iar se fac locuitorii temnițelor.

Că atât de vitregă e tractarea și atât de de-lăsată catechisarea robilor, portă vina și preoții, pentru-că n'au catechisat. Până în 1891 preoții, cari catechisau robii din temnițele de pre lângă tribunale, aveau remunerație frumoasă. Atunci, la porunca ministrului, s'a computat, că în calcul mijlociu de câte ori a fost fie-care preot la rob în 6 ani. Dacă numărul vizitelor a fost așa de mare, încât, plătită visita cu 4 cor., se ajungă suma remunerației, aceea i-s'a lăsat și mai de-parte preotului, dacă nu, ministrul a statorit numai atâtea visite, bună-ora 9, câte a făcut în calcul mediu în 6 ani și a zis, fiind-că numai atâtea ai aflat de bine și folositor se faci, numai acelea ți-le plătește, dacă le faci, — dacă faci mai multe, nu ți-le plătește. Ast-fel rămânând preoții fără remunerație, aproape în fie-care loc pre catechisa robilor, atât de lipsă și atât de folositoare, nu se mai pune nici un pond, deși mai în fie-care temniță ar avé preotul mai mulți ascultători, ca în biserică și chiar dacă n'ar fi mai mulți la număr, dar luând în socotință gradul cunoștințelor lor și împrejurarea, că partea cea mai mare se recrutează dintre aceia, cari n'au prea umblat la biserică: acolo are preotul cel mai bun teren de edificare.

Nu voiesc mărtașa păcătosului, ci să se întorească și se fie viu: zice Domnul prin biserică sa și statul și societatea prin tractarea blândă a robilor încă dovedește, că nu voiesc mărtașa lor, dar pentru ca aceia să se îndrepte și se fie vii, pentru ca se fie membrii folositori și nu o greutate netrebnică, societatea și mai ales statul trebuie se întrebuințeze mijlocele corespunzătoare spre acesta. Mijlocul cel mai corespunzător este catecheza, ce se se facă în fie-care Duminecă și sârbătoare. Dacă statul jertfește pentru învățarea celui avut, jertfească și pentru îndreptarea celui nefericit și serac. Și când statul n'ar voi se jertfească și atunci mai marii bisericilor noastre se dispună, ca robii să se catechizeze regulat, despre ce respectivii cateheți se facă raport anual.

Crestături.

— „Unirea“ din Blaj în numărul cel din urmă scrie la loc de frunte pentru spriginirea foilor noastre românești. În articolul său *Unirea* își aduce aminte și de fôia noastră în cuvinte, pentru cari îi suntem mulțumitori. Eată această parte a articolului:

„Abia de un an, importanța și necesitatea presei creștine ieșe, pentru noi, din ce în ce mai mult la iveală. Marea masă a poporului era cel puțin cruțată de influința, ce lumea inteligentă și-o absorbă prin citirea gazetelor străine. Acum nici poporul nu mai e cruțat de contactul acesta *omoritor de suflete*. Avem deja aici în țară două fiici redactate de jidani, în limba română, cu tendințe socialiste. În fraze frumoase și bine sunătoare poporul e amăgit a se lăpăda de legea strămoșescă, a rumpe cu preoții și cu biserică, și a crede în plimirea unor vremuri de frățietate și comunism utopic. Acesta e cel mai mare rău, ce amenință de-oamndată turma noastră cuvintătoare: rău care provine dela dușmanii și falșii apostoli din afară, cari nu intră prin ușa staulului. *Primejdia sectei pocăiților*, ori cât de fanatici ar fi acești sectari, nu ni-se pare așa amenințătoare, căci în ultima analiză nu este de cât *efluxul natural al neglijenței datorinții de a propune cuvântul lui Dumnezeu*, prin predică. Și bietii oameni, lipsiți

de directivă își croiesc ei de capul lor legi, ajungând astfel — ca o urmare a lipsei încrederii de sine — la unele principii de o viață contemplativă exagerată.

Dar organ „pocăit“ de publicitate nu avem, de aceea ehiar și pe acest teren e un dușman mai puțin înspăimântător.

Socialiștii însă, în afară de organele lor de publicitate, au în favorul lor starea materială miserabilă a populației și adevărat e dór că „fomea e cel mai mare revoluționar.“

De aceea am salutat cu bucurie apariția „Răvașului“, carele chiar intră în curând într'al doilea an al existenței sale, și carele ca o fôie populară creștină a rămas la post de onore în tot-deuna.“

— În partea ce urmăzează a articolului confracții dela „Unirea“ se întreabă că ore nu s'ar puté face, ca fôia noastră să se lătească mai bine printre țărani nostri? Ore n'ar avé mai multă trecere, dacă *Răvașul* s'ar vinde, numărul cu 1 cr (!) Dumineca, după sta slujbă? . . .

Idea acesta e bună. E vrednică la tot cazul ca preoții nostri se o bage în seamă, să se gândescă la ea. Noi, recunoscem, că n'am făcut mare tărăboiu pentru lățirea foii. Am apelat la ajutorul confracțiilor preoți, socotind că am avé orecare titlu de drept la ajutorul lor binevoitor. Unii ne-au și ajutat, dar foarte puțin. Cei mai mulți nici ei n'au abonat fôia, dar să mai câștige abonați între credincioșii săi. Sunt unii, cari numerii grațiuți, cei dintâii trei — cari cu zecile de mii i-am trimis în toate părțile — nu i-au împărțit. — Cu toate acestea fôia s'a lătit. Cam 1300—1400 numerii trec în fiecare săptămână. Trebuie se mărturisim însă că ne-am înșelat în spriginul fraților; am contat la mai mult — mai ales, că prețul l'am statorit așa de ieftin, anume contând măcar la 5000 de abonați! Numai la 5000 abonați siguri prețul acesta de 3 cor. 20 fileri e real, ca basă de dezvoltare. — Gândul nostru este adecă se dezvoltăm fôia, nu se o ieftinim. Că de ieftină e destul de ieftină. Fôia cu 1 cruceer — e o iluzie, pe care numai Jidovii, cu publicul lor de orașe mari, și cu lumea lor de comerț, care dă inserate, o pot realiza. Au încercat *catolicii* se contrabalanseze cu același mijloc propagandă demoralizării ce o fac fițuicele de 1 cr., dar după informațiile ce le avem lucrul acesta nu e cu puțință decât cu subvențiuni. „Uj lap“ (asta e fôia creștină de 1 cr.) are la an 30,000 corone perdere, pe care o acoper necreștinii. Astfel de mecenaiți noi nu avem, și de aceea trebuie se rămânem pe base absolut reale.

Atárnă însă dela noi, dela conlucrarea tuturor într'un scop, ca să ne apropiem, pe base reale, de ținta acesta. Dacă fie-care preot va înțelege cuvântul „Unirei“ și datorința sa morală — ne vom apropia de acesta țintă. Dacă nu — vom tângi mai departe, până ce focul primejdiilor, ce ne amenință, ne va arde la degete.

— „Drapelul“ din Lugoj, singur *Drapelul*, a închinat un cuvânt vrednic amintirii vrednicului Dr. Ioan Rațiu, din prilejul jalnic al aniversării morții lui. Figura mărtașă a bărbatului cu caracter neclintit, caracteristica generației noastre oțelite în luptele dela 48, va resări în mărime tot mai impunătoare, din ce ne vom îndepărta de ea și — durere, — de nivoul înalt la care acest bărbat a susținut lupta politică a poporului nostru. Astăzi suntem prea aproape — în timp, de Dr. Rațiu — deși moralmente suntem așa de departe — pentru ca să-l putem vedé obiectiv. Dar, dacă trebile politice la noi vor mai merge tot așa, nu peste mult — figura lui va păre uriașă, și print'r-o reacție inevitabilă poporul românesc se va rentorce la ea, ca să-și adape sufletul pentru luptele viitoare. Frigurile malarice ale situației de acum vor trece și ele și vor rămâne numai ca un episod, ca un gol în ochiurile lanțului istoric al evenimentelor din viața poporului nostru. Fixăm aci un mic pasaj din remarcabilul articol al *Drapelului*, pe care sperăm că frunțașii neamului nu-l vor trece cu vederea:

„Astăzi, când se împlinesc anul dela trecerea la cele eterne a vigurosului luptător național, când ne revocăm în suflet și inimă momentele elevente ale manifestațiilor imposante din jurul mormintului, ne este cu neputință a nu arunca o privire îngrijorată asupra evenimentelor, petrecute în cursul acestui an în sinul partidului nostru. Îngrijiri serioase ne cuprind și temeri chinuitoare ne frământă. În sinul partidului au eșit la suprafață *porniri*, cari ne neliniștesc, căci ne amenință continuitatea luptei purtate

FOIȚA RĂVAȘULUI.

† Nicolae Tămaș.

— Vezi portretul de pe pagina 1. —

Ne saltă inima de bucurie când auzim, că cutare ori cutare om de ai nostri a făcut vre-o fundațiune, pentru biserică, pentru școlă ori pentru stipendii la studenți. Și dacă ast-fel de vesti ne vin adese deodată cu vestea morții omului nostru, ne trece durerea pierderii ce îndurăm prin mărtașa lui. Nu mai simțim decât bucuria faptei bune, prin care cel mort se ridică între nemuritorii neamului nostru; ba prindem curaj și nădejdi nouă de viață văzând, că viața neamului se întărește, că averea națională, cu ajutorul căreia ni-se sporește viața, tot mai crește și se înmulțește. De multe-ori câte un om mai de rând, care nu s'a prea ridicat în ochii nostri până ce era în viață, se înaltă de odată, în vază și cinste, atunci când se coboră în mormint. Da! Pentru-că atunci ese la iveală, că omul acela n'a fost așa om de rînd, că el a trăit călăuzit de un gând și de un dor, de a și vedé biserică înflorind, sau de ași vedé preste tot neamul său întărindu-se prin învățătura și cultură. Și dacă multora multe li-se iartă pentru acest semn al dragostei ascunse de neam, dacă multora și cele mai mari greșeli din viață li-se șterg prin aceea, că cel puțin la sfârșitul vieții și în pragul vecinicii și-au adus aminte de obștea românească — cu cât mai mult se cade se preamărim pe acei bărbați cinstiți ai neamului, cari nu la mărtașa, ci încă în viață se lipsesc de averea lor spre a-o da obștescui folos? Cum vom puté lauda aceasta vir-

tute a lăpădării de sine, care este așa de rară, și care încă în puterea bărbăției și în culmea vieții aruncă dela sine averea câștigată și se lipsește spre a ajutama așezămintele noastre cele mai sfinte: biserică și școlă.

Dintre acești puținii oameni a fost repositat Tămaș. Un binevoitor al foii noastre, care l'a cunoscut bine, ne scrie despre el următoarele:

Pomenirea lui Nicolae Tămaș va fi binecuvintată din neam în neam și tot-deauna ar trebui să se ridice rugăciuni ferbinți la tronul Cerese pentru sufletul lui, căci mare bine a făcut încă în viața bisericilor și școlilor din comuna sa natală Straja (comit. Albei de jos), și comuna Grind (comit. Turda-Arieș), unde a servit Domnului ca preot 51 de ani.

S'a născut în 22 Oct. 1822. A învățat în Blaj. La anul 1842 a absolvat „fisica“, după cum se zicea atunci. Teologia a terminat-o tot acolo în 1845. La 1847 s'a chirotonit și a fost trimis de preot cooperat în Straja, satul nașterii sale. La 2 ani a fost denumit paroch în Grind. Aici a dezvoltat o activitate apostolică, lucrând pentru luminarea filor săi sufletești și grijind ca biserică și școlă se fie în stare bună. Ba le-a asigurat viitorul pentru tot-deauna. Pentru vrednicia sa în 1895 a fost denumit protopop onorar. În 1900 ca om binemeritat și bătrân a fost pus în pensie.

Va fi bine se știm, ce a făcut acest preot harnic pentru biserică din Grind și școlile din Straja și Grind.

El înainte de toate a fost cruțător, și tot ce a putut cruța, a tot trimis la adresa fostului prof. de universitate Dr. Gregoriu Silași, în Cluj, în care avea mare încredere. Așa din anii 1880 până prin 1888 a trimis în mai multe rânduri sume de bani, cari sau urcat la 1500 florenți. Vrednicul prof. de universitate în Cluj Dr. Silași a chivernisit banii cu ajutorul comitetului despărțământului Cluj a „Asociațiunei“ până în 1900. Atunci

fundațiunea Nicolae Tămaș a trecut în administrarea d-lui director de bancă Basiliu Podobă, care s'a îngrijit ca banii dați împrumut să se incaseze și să se facă fundațiunea dorită de vrednicul preot Nicolae Tămaș.

Din 1895 a început a se plăti în salariul învățătorului din Grind a fie-care an 300 fl., sau 600 corone. Capitalul a crescut așa de frumos încât pe lângă suma ce s'a dat în salariul învățătorului, vrednicul preot s'a putut scote pre rînd capitalul dat pre scopul acestei fundațiuni așa, că în 1901 s'au putut face literile fundaționale, și acele s'au trimis prin administratorul fundațiunei domnul Basiliu Podobă la consistoriul din Blaj spre aprobare, unde s'au depus și hârtiele de valoare în administrare.

Așa s'au trimis 100 acțiuni de ale institutului „Economul“, care aduc acum 800 corone la an, și 2 acțiuni de ale institutului „Albina“, cari aduc 56 corone, cu totul 856 corone. Din acesta sumă învățătorul din Grind capetă la an 600 cor., iar cel din straja 256 cor.

Înteleptul fundator s'a îngrijit, că la întâmplare, când la salariile învățătorilor nu va fi lipsă să se mai deie și din această fundațiune, o parte din venitele fundațiunii să se folosască pentru susținerea corurilor bisericesti pentru bibliotecă populare și alte lipse bisericesti, iară o anumită parte să se capitalizeze.

Pentru ca se asigureze și subsistența preotului din Grind, repositul a cumpărat încă în viață 20 de iughere, adaus la porțiunea canonică, așa că starea preotului din Grind este asigurată cât de bine pentru toate timpurile.

Tot ce a lăsat acest vrednic preot bisericilor sale și școlilor dă după cursul de azi aproape 10.000 fl. sau 20.000 corone. — O fundațiune acesta, care ar face cinste și altor oameni mai avuți și mai norocoși în viața de cum a fost dănsul.

de aprópe un secol și nesocotesc principiile fundamentale, pe baza cărora au reușit luptătorii noștri naționali, după multe și grele sacrificii se închege întregul neam românesc într'un singur partid, ca deponar al tuturor aspirațiilor generóse ale poporului nostru.“

Misiuni în popor!

Sinodul protopopesc din 19 Nov. al tractului Cluj a fost hotărât, între altele, ca să se facă misiuni la sate prin exerciții spirituale cu poporul.

Inceputul s'a făcut. Un început măret, la ce nu ne-am putut gândi. Un început, ce a trecut peste toate așteptările noastre și a implinit cele mai mari dorințe, ce le-am putut ave. 4. 5. și 6 Decembrie a. c. pentru poporul din *Totelec* (protop. Clujului) și pentru mulți din Aghiereș, Nadiș, Stana, Petrindul mic și mare, Cuzeplac, Dânc, Tic și Arghiș au fost zile de socotélă sufletescă, zile de lacrimi și durere, de ușurare și bucurie. Deprinderile sufletești, adevă rugăciunile, mărturisirile și predicile ținute atunci au fost ca o furtună puternică, ce sa descărcat, ca să curăță sufletele, să desrădăcineze și nimicescă putregaiul și să trezescă inimile ómenilor pentru o adevărată viață creștinescă, care este isvorul adevărat și rădăcina tare a tuturor virtuților, ce le póte ave omul, ca membru al societății, al statului, al bisericii, ca soț de căsătorie, ca supus și mai mare, ca părinte și fiu.

Gândirile și simțimentele ce le-am câștigat din privilegiul ținerei celor de întâi exerciții spirituale cu poporul, este, că nici un mijloc nu póte fi mai potrivit pentru împedecarea socialismului păgân, a nazarenismului, a beției și a nelegiuirilor și pentru însufletirea și bunăstarea poporului nostru — ca deprinderile acestea sufletești. Acestea sunt de lipsă pentru un popor, care în sine nu e réu, ci bun, care în cea mai mare parte e însătat și fript ca deșertul Saharei. De lipsă sunt aceste misiuni în tot locul, pentru-că fie preotul cât de zelos, și predice necontentit cu cuvântul și fapta, totuși în mijlocul multelor ispite de azi, poporul ușor póte pica în mâinile amăgitorilor fără suflet și fără Dumnezeu.

Esprimând recunoștința preotului din Totelec, On. *Em. Măcelariu*, că a dat prilej acestui bun început, pentru cei cari vor voi să se facă în parochia lor aceste misiuni, însămnăm programul zilelor din 4. 5. și 6. Dec. a. c. al misiunilor din Totelec.

În 4 Dec. la órele 2 $\frac{1}{2}$ p. m. sa făcut Vecernia. După vecernie îndată sa ținut predica despre țința exercițiilor spirituale. Apoi sa cetit molitva pentru mărturisire, după ce s'a predicat în scurt despre mărturisirea bună. S'a spus programul și modul, cum să se póte poporul în acelea zile. (Să méréga la biserică; să se împace unul cu altul; să cugete la cele auzite; să ajune; să nu se ospezeze cu ómenii străini, ce-i aveau în comună; să încunjure ori-ce sgomot și deosébit crișmele). La 7 óre seara sa cetit Canonul către P. C. Feciórá, iar la 12 óre din nópte canonul către Dl Christos.

În 5. Dec. la 5 óre dimineața sa făcut utrenia și sa predicat; la 8 și jum. liturgie și predică. La 1 și jum. d. a. pregătire deosébită pentru tinerime în școlă; la 3 óre însătatul și predică, iar la 7 óre seara Paraclisul.

În 6 Dec. la 5 óre a fost Utrénie și predică; la 7 și jum. o mică predică și s'au cuminecat copii și bătrânii cu

Prea Ven. Cons. Metropolitan din Blaj, și-a și aréat mulțăminta sa atât către bunul fondator, cât și către administratorul fundației d-l Basiliu Podóba. Cătră acest din urmă în 9 Iuliu 1901 sub nrul 3357 a scris următoarele:

„Mult Onorate în Christos frate! Am luat spre plăcută cunoștință scrisórea frăției tale Mult Onorate de dto 19 Iunie 1901. relativă la fundaținea Prea Onoratului Nicolau Tămaș paroch și protopop onorar în Grind și mulțumindu-ți pentru osténela pusă în activarea acestei fundații „Ți notificăm, cumcă eu datul și numărul prezentei ne-am adresat către fondatorul pre calea oficiului protopopesc al Mureș-Uiórei în privința statoririi definitive a textului literelor fundaționale.“

*

Piul fondator a fost și distins cum era vrednic și la mórtea sa întâmplată în 19 Sept. 1903. La înmormintarea lui, în 22 Sept. a. c. au luat parte o mulțime de preoți și protopopi din jur și în frunte cu Ilustritatea Sa d-l preposit și vicar arhiepiscopesc *Ioan Micu Moldovan* din Blaj, care a reprezentat pre Escelenția Sa Preasánțitul Metropolitan *Dr. Victor Mihali de Apșa*. S'a adunat lume multă din toate satele din jur. Predica îndatinată a ținut-o d-l prot. tractual *Dr. Sebastian Radu* din Mureș-Uióra, iertăciunile d-l prot. din Luna, *Simeon Pop*. La mormint a vorbit d-l director al „Economului“ din Cluj *Basiliu Podóba* și d-l avocat din Turda, *Dr. Pălácean*, toți au lăudat virtuțile cele distins ale repositului, care atât ca preot, cât și ca Român, a fost fala noastră. Casa lui era vestită de ospitală. Inima lui nobilă și bună s'a interesat de toate lucrurile noastre bisericesti, școlastice și naționale. — Fie-i amintirea în veci binecuvintată!

Frați români din Grind și Straja, Și școlă o cercetați,
Ce ați avut un bun păstor, Limba, legea vi-o învățați
Nu uitați voi nici odată, Fiți români adevărați!
Pre al vost binefăcător, Căci așa voi ve-ți păstra
La biserică umblați, Scumpa pomenirea sa!

P.

s. Cuminecătura pregătită din cealaltă zi; la 9 óre s. liturgie și predică și în urmă cuminecarea credincioșilor; la 2 óre d. a. însătatul și adunare în care s'a înființat o reuniune bisericescă, cu scopul, ca să înfrumșeteze biserica, să nu mai dee vinars la pomeni și în crișmă să nu mai bee. După aceea preoții cu mulțimea poporului au ieșit în cimiter, unde după o scurtă predică sau făcut rugăciuni pentru cei morți.

Mărturisirile sau început în 4 dec. după însătat și în tótă ziua sau ținut până la 10 óre sara și dimineața dela 5 óre, afară de timpul predicilor. S'au mărturisit preste 600 ómeni.

Preoții au fost în ziua întâia: *Ioan Mihalca*, *Em. Măcelariu*, *I. Galiș* și *St. Roșian*. Părintele *Mihalca* sa depărtat sara și a venit numai în 5 seara. În 5 au venit *On. D. I. Hornea* și *G. Lehene*. Predicile le-a ținut *păr. Roșian*.

În 5 Dec. după prânz sa făcut Maslu pentru morboșii pregătiți, cari au putut sta în biserică iar în 6. în o casă privată. — Tóte slujbele servite de preoți au fost gratuite.

Poporul sa purtat în mod vrednic. Cei mai mulți alergau la biserică înainte de a să da signalul de adunare, ca se nu rămână afară. — Vieve Dumnezeu în inimile lor!

DE PESTE SÉPTÉMÂNĂ.

— În politică s'a făcut órecare schimbare. Pacea începută între Kossuthist și ministrul *Tisza* s'a încheiat. Cei cari țin cu *Kossuth Ferencz* nu mai fac obstrucție în dietă. Dar mai sunt vre-o 15 alții, cari obstruază. În 15 Dec. se intrunesc delegațiunile în Viena. În delegațiuni se zice că vor fi lupte. Austriacii vor respunde prim-ministrului *Tisza* și îl vor ataca.

O nouă societate de maghiarisare, pentru Bănat Ungaria de miazăzi, s'a înființat, în *Seghedin*, la 8 Dec. n. Cu acest prilej groful *Apponyi* iarăși s'a încercat într'o vorbire să arete îndreptățirea maghiarisării. În scopul acesta s'a certat cu adevărul și cu întreg dreptul firei. De mirat că în fruntea acestei societăți, care are 3000 membri, s'au pus și câțiva episcopi catolici.

— Adunarea reuniunii învățătorilor gr. cat. din protop. *Clujului* convocată pe 10 Dec. în *Nădășel*, a fost oprită de solgăbirul — pentru că prin sate sunt morburii lipiciose între — copii! Nu înțelegem această opreliște, adevă o prea înțelegem — mai ales că, în spriginirea ei s'a adus și motiv că în *Nădășel* n'ar fi nici loc potrivit unde să se țină... Dar asta credem nu e tréba oficiului pretorial.

— *Biró Béla*, parochul rom. cat. din Cluj, în 8 Dec. a. c. și-a serbat iubilul de 40 ani al preoției sale. Poporul credincios rom. cat. din Cluj și-a aréat dragostea față de părintele său și prin niște daruri prețioase: o cărje arhierescă de aur și argint și un potir de aur, artistic lucrat. Din acest prilej norocos S. Sa Papa a numit pe venerabilul paroch iubilul prelat domestic.

— Pentru casa națională din Sibiu, a dat d-l *Dr. N. Vecerdea*, din Brașov, 2000 coróne.

— Statutele reuniunii pentru înfrumșetarea bisericii ni-s'au cerut acum de odată din mai multe părți. Cerem deci răbdare dela toți Domni. Pe rind le vom trimite tuturor.

— Băncile românești — într'un roman! Aci am ajuns. După ce prin foi atâtea atacuri s'au făcut — pe nedreptul — asupra băncilor noastre, s'a găsit acum un domn, — *Wolfner Pál* e numele lui — care a scris și tipărit un „roman“, sub titlul „*Meddö küzdelem*“ (luptă deșertă) în care se provócă tótă ura patrioților împotriva băncilor românești. Se povestește în „roman“ cum banca „*Tribuna*“, în frunte de directorul ei „*Brontescu*“, aduce la ruină o nobilă familie unghurescă, a cărei moșie o cumpără apoi banca — și ne mai voind să vindă lemne din pădurile moșiei nemeșesti unui proprietar de firez, care ținea între Români sute de muncitori maghiari — cu scopul, vezi bine, să facă din brazii scânduri și din Români — Unguri — au adus și firezul la ruină... — Cu „povestii“ de acestea se pornește lupta apropiată contra băncilor românești!

— Despre originea Românilor a eșit de curind o carte nemțescă în *Bamberg*. E scrisă de *Dr. Emil Fischer*.

— *D. Ioan F. Negruțiu*, profesor în Blaj, membru în comitetul central al „Asociațiunei“ a dat 200 cor. pentru muzeul casei naționale.

— Pentru biserică cea nouă din Cluj a mai dăruit: *Dna Maria David* 6 cor.

— „Căldarul practic“ se află de vânzare și la administrația „Révașului“ și se vinde în favorul bisericii celei noué din Cluj. Anume editorul, *Dl Dr. Valeriu Traian Frențiu*, notar consistorial în *Lugoj*, a binevoit a ceda 50% din prețul esemplarelor ce se vor vinde prin *Révașul* în folosul bisericii noué. Indemnăm deci pe toți cetitorii să-și cumpere acest căldar, care e cel mai mare și mai ieftin căldar românesc, pe 1904, cu atât mai virtos că fac astfel un bine și bisericii noastre. — Pentru mărimea extraordinară a cărții porto postal face 30 fl. de aceea e de recomandat ca cine numai póte să și-l iee de a

dreptul, și nu prin postă. Cei depărtați fac bine, dacă se înțeleg mai mulți la olaltă și-l comandă de-odată. Într'un pachet spelele de transport se împuțineză. *Căldarul practic* este de fapt cel mai practic și mai mare căldar la noi.

— Portul național și muzeul etnografic din *Budapesta*. Nu de mult am fost publicat o scrisóre din *Budapesta* în care se aréta că în ce formă sunt înfăoșăți Români în muzeul etnografic din *Pesta*, alături cu *Țigani*, și mai réu îngrijiți de cât ori care alt popor din lume. Acum tot din *Budapesta* ni-se scrie următoarele:

O comisiune constatătoare din dnii *Seemayer Wilibald* director la *Muzeul Național*, secțiunea etnografică, deputatul *dr. Lenđl Adolf* profesor universitar și *dr. Iosif Siegescu* profesor gimnasial va face o călătorie de-alungul țării noastre ca să studieze portul național, țeseturii și c'un cuvânt toate lucrurile de mână ale țerancelor noastre. Portul național din *Bănat*, dintre *Crișuri*, de prin *Maramureș* și din țara *Bărsei* va fi obiectul de studiu al comisiunei suspomenite.

Când aducem acesta la cunoștința cetitorilor noștri, le atragem luarea aminte — mai ales a dnilor preoți și învățători — asupra faptului, — că prin sprijinul moral dat comisiunei, fac serviciu cauzei românești. Comisiunea — după ști-rile primite — va face la sfirșitul călătorii un raport muzeului, în care va recomanda spre cumpărare tot ceea ce a aflat de bun și de lipsă, ca să fim bine reprezentați și lumea curiosă de-a vedea să ne cunoască ca locuitorii băștinași ai acestei țări.

— *Avis. Domni, cari în anul 1903 n'au fost membri „Societății române de lectură“ (Casinei) din Cluj, sunt rugați, dacă doresc să se facă membri, ca să ne anunțe conform ș-lui 6 din statute, care sună: „Ori cine ar dori să între în societate, are mai întâiu de a se însinua la directoarele, sau la vre un membru al comitetului“. Cluj, din ședința comitetului „societății române de lectură“ ținută în 8 Dec. 1903. V. Ranta m. p., director, St. Roșian m. p., secretar.*

CĂRȚI DIN TÓTE PĂRȚI.

Frata de Mureș, Dec. n. 1903. În ziua SS. Archangeli *Michail* și *Gavril* s'a făcut introducerea noului preot g. c. *Ioan Câmpean* teol. abs. de *Pesta* și fost subprefect al internatului din *Blaj*, în parochia *Frata* una din celea mai bune și mai impoporate parochii din tractul protopopesc al *Cojocnei*. — *P. Ó. Ioan Hațiegan* protopop distr. încă în viața repositului fost paroch *Teodor Iulian* († 12 Dec. 1902) prin *Maiu* 1902. s'a îngrijit ca aici să se edifice alte case parochiale corespuzetóre timpului. Nouéle case sau dat în întreprindere cu 1600 cor. și materialul din vechile căsi parochiale, și pe introducerea au fost gata cu tóte cele de lipsă cum se cuvine. Iată popor bun, carele pre mirele bisericii sale îl așteaptă cu case noué parochiale cu 5 chilii. Protopopul s'a prezentat în comună încă în prezua introducerii. În ziua introducerii la 7 óre s'a început Utrénia. Pe la 8 óre sosi noul preot însoțit de adm. parochiei *Alexandru Bighian* din *Bercheșii* și *Traian Hadarean* din *Vajda Camarás*. S. Liturgie s'a celebrat de noul preot cu asistența celor de sus, cântând corul școlarilor condus de învățătorul *Georgie Ujlacan*, iar apostolul l'a cetit frumos și melodios tineră română *Anastasia Pașca*, orfana fostului curator. La sfirșitul S. Liturgii a urmat introducerea în tótă forma. Nou introdusul ținut cuvin-tare despre datorințele preotului și greutatea ce apasă acest oficiu. După acesta a urmat sfințirea icónelor căsi parochiale prin protop. tractual, unde fu sărutarea S. Crucii. Urmă apoi banchetul dat de curatoratul bes. În onórea noului preot și a celor chemați. — Erau de față tata, mama preotului, tinerii din *Pălătea* și alte rudeni, apoi preotul gr. or., inteligența română și curatoratul. Nu au lipsit nice toastele pentru toți cei mai mari, pentru popor și conducători și pentru noul preot. A fost plină de veselie această zi dorită și nădăjduim la Dzeu că am dobândit un preot bun, inzeștrăat cu tóte însușirile ce se recer. Poftim se trăsescă la mulți ani! — *Unul din cei de față.*

Posta Redacțiunei.

On. D. M. Bungárdean. Vê este plătit abonamentul până în 31 Dec. a. c. Nr. 14 și „Căldarul“ vi-s'au trimis. Renoiți abon. pe 1904 cu 3 cor. 20 fl. — *On. D. T. Crișan*, în *O. F.* Abon. și-l'am înscris pe an. 1904. — În speranță, că ne vei căștiga mai mulți abonați. Salutare! — *On. D. Ier. Crișan*, *Abafaia*. Pe cum poți vedé porto la „Căld.“ e 30 fl. nu 10. — *On. D. I. Lăpedat* Același respuns. — *D-lui Teod Pop*, inv. în *Gălgău*. Ești plătit până în 15 Martie. La renoirea abon. se trimiți 2 cor 70 fl., atunci e plătit abon. pe întreg an. 1904. — *D-lui Ioan Tătaran*, abon. D-tale e plătit până la sfirșitul anului acestuia. Când renoiești pe 1904, te rugăm se trimiți pentru mai mulți abonați deodată. — *Iob*. Nr. 25 și-se trimite de nou. Administrația ne asigură că și-s'au trimis la vechia adresă. Reviste și scrisori ce și-au venit aici au fost îndreptate tot-deauna la *Teuș*. — „*Maria din Câmpie*.“ Primit cu mulțămintă, vom vedé. „*Novela*“ are fond real, ori e numai închipuire? — „*Un fir de grâu*“, s'a publicat deja, în nrul 22 al „Révașului“ sub titlul „*Un grăunte*“, și într'o traducere mai bună. Ne pare réu deci, că nici de astă dată nu ne putem folosi de străduințele D-tale. — „*Colonia română*“ din *Ciuj*, firește că nu prea e încântată de complimentul tinerilor din *B. P.* tocmai pentru-că nu se știa a fi colonie într'o parte a țării, care o socotim mai mult românescă, într'un comitat a cărui mare matoritate e românescă și într'un oraș, în care „colonii“ sunt peste 7000. Dar' — tréacă-ducă-se! Tinerii vor mai învăța geografie, și după ce vor fi isprăvit cu „activitatea“ din capitală vor mai veni și prin „provință“ se cunoască și pe acești „coloni“ din țara Ardealului. Atunci póte vor ști și după o fotografie că o nunță din „*Poiana Sibiului*“ nu este — din „*Munții apuseni*.“

Moldovanu Basil

Dela Tipografia „Aurora“ A. Todoran in Gherla Szamosújvár

să pot comanda următoarele

Calendare pro 1904.:

Amicul Poporului. Preţul 60 fil. + 10 fil. porto.
 Posnaşul, calendar umoristic 50 fil. + 10 fil. porto.
 Calendarul Săteanului. Preţ. 25 fil. + 5 f. porto.
 Calendarul Practic. Preţul 50 fil. + 30 f. „
 Cartea Săteanului. Preţul 60 fil + 10 f. „
 Calendarul Poporului Român 40 fil. + 10 f. „

Tot de aici se pot comanda:

Idei pregătitoare la pedagogia de Petru Spar. Preţul 3 cor. + 10 fil. porto.
 Povestii pentru anul I. şcolar de Petru Spar. Preţul 1 cor. + 10 fil. porto.
 Treptele formale ale învăţământului de Petru Spar. Preţul 1 cor. 60 fil + 10 fil. porto.
 Legea Comunală (art. XXII) 886. Edit. cea mai nouă de Pavel Rotariu. Preţul 1 cor. + 10 fil. porto.
 Legea despre alegerea deputaţilor la dieta ţării (Art. XXXIII. din 187.) de Pavel Rotariu. Preţul 60 fil. + 5 fil. porto. 3-3

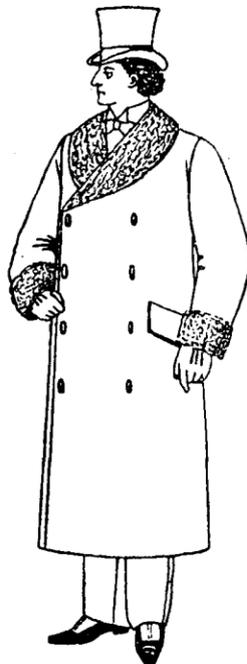
Pentru sezonul de toamnă și iarnă
 recomandă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte
 Cluj, (Kolozsvár) Mátyás király tér.

Haine de toamnă și iarnă.
 Căpături de tranziție (Double, Ulster, Raglan).
 Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).
 Bunde de oraș.
 Căpături economice, cupțușite cu stofă ori blană.
 Căpături danese de piele de cerb, cupțușite cu flanel ori blană.
 Mare deposit de vestminte pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comanda din provincă ca măsură e destul a trimite o haină veche. 28 (4-)

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectuește asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incaso anual
 Coróne: 32,000.000 —
 Dividende solvite
 Coróne: 170,000.000 —
 Avere proprie
 Coróne: 260,000.000 —
 Despăgubiri de viață
 Coróne: 520,000.000 —

Agentura generală pentru Transilvania:
 Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.
 Filială pentru Ungaria:
 Budapesta, strada Kossuth-Lajos nr. 4. în palatul Standard. (Casa proprie).
 Centrala generală:
 Edimburg (Anglia.) 18, 20—

Măiestru păpușar român în Cluj.

Vasile Săncrăian (Szentkirályi)

recomandă atelierul său, în care efectuează tot felul de comande pentru *domni, domne și copii*, cum și reparatură cu prețuri foarte moderate. Măiestria și-a învățat-o în Viena și Budapesta.

Strada Wesselényi M. și Szép-utcza (colț).

1-30

O carte
 cu
 adevărat
 bună!

„Mama S-tului Augustin“

de

Emil Bougaud,
 episcop frances

Tradusă de „SALBA“ clericilor români din Budapesta și tipărită cu îngrijirea și cheltuiala d-lui

Dr. E. Dăianu.

Această carte a fost recomandată de Pr. Ven. Consistor Metropolit din Blaj prin circularul III. din 1902.

„Părinții vor învăța din această carte cum să-și cunoască și împlinescă sublima lor misiune de îngrijitori și crescători ai fiilor lor în conformitate cu voința dumnezească și cu adevăratul bine al pruncilor; ăra fii se vor convinge, că învățăturile și sfaturile bune primite dela părinți în pruncie le sunt ca și o lumină nestinsă și îndreptar între vicisitudinile vieții; pre cum și că iubirea și grijea părintească ca și un ânger păzitor le urmărește toți pașii și îi scapă de multe pericole și în viața lor de mai târziu. Din acest motiv așteptăm ca Ven. Cler să atragă atențiunea poporului credincios asupra acestei cărți folositoare, care nu ar trebui să lipsescă de pe masa nici unei familii creștine, cu atât mai vârtos, că în limba română avem de tot puține cărți de acest soi.“

Blaj, din ședința consistorială ținută în 11 Ianuar 1902.

Victor Mihályi de Apșa
 Archiepiscop de A.-Iulia și Făgăraș.

Prețul:

Broș. 3 cor.

Legat 4 cor.

Se capătă

la

Administrația

Révaşului

Cluj, Jókai u. 6.

AGENTURA GENERALĂ

DIN CLUJ A BĂNCEI DE ASIGURARE

„TRANSSYLVANIA“

primește și efectuează oferte de asigurare din comitatele: Cojoana, Murș-Turda, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Ciuc, Sălagiu, Sătmar, Bihor, Maramureș.

Asigură mai ieftin contra focului și esplosiunii ori ce fel de edificii, mărfuri, mobile, vite și produse etc.

Asupra vieții omului

face asigurări în toate modurile obișnuite, anume: capitale pentru casuri de morțe, pe viață, de zestre, rente etc.

ASIGURĂRI POPORALE fără cerțare medicală până la 1200 coróne.

Asigurări pe cheltuielile înmormintării, contra grindinei, sămănături de tot felul, nutrețuri etc.

„TRANSSYLVANIA“

a fost întemeiată la anul 1868 și de atunci în decurs de 34 ani a plătit despăgubiri pentru foc de K. 3.042,619-84 fil., iar pentru capitale asigurate pe viață Kor. 2.992,162-98 fil. Suma asigurărilor contra focului e de K. 112 milioane. Suma asigurărilor pe viață e de K. 10-2 milioane.

Oferte și ori ce îndrumări se pot primi în limba românească și în toate limbile din țară de la

Agentura generală a băncii

„Transsylvania“

Cluj, plața „Emke-tér“ Nr. 16.

precum și de la agenturile locale și cercuiale din comunele mai mari. 10, 28-40

Wilheim Ignác

ingenieur

Budapesta, VIII. Kender-u. 8.

Primește ori ce fel de măsurare de pământ, mappare,

aranjare de posesiune.

După acord marchează linia căii ferate normale ori înguste.

Prețuește moșii, esoperează și valorează patente, pre lângă onorar echitabil.

Ofertele sunt a se trimite la adresa de mai sus.

22-50.